

15. května 1910 bylo jen krátkou dobu šťastné, že chování manžela vedlo tak daleko, že často spolu celé měsíce nehovořili a ztratili jeden pro druhého jakýkoliv zájem, že žili celou řadu let vedle sebe, a to jen se zřetelem na jejich dvě děti, že se již častokráte rozhodla domáhati se rozvodu (rozluky), avšak upustila od toho vždy jen s ohledem na děti, jimž nechtěla vzít otce. Při rozvodu dala si Marie K-ová vyplatiti od manžela 15.000 Kč na vyrovnání svých vyživovacích nároků a od rozvodu, jenž byl povolen před třemi roky, rozvedení manželé nejen manželské společenství neobnovili, nýbrž mají proti sobě, jak z jejich podání jde na jevo, dále odpor. Marie K-ová věděla při podání žaloby o rozvod manželství, že se manžel bude domáhati rozluky, a dokonce slíbila, že dá souhlas k rozluce. Rozlukou se Marii K-ové nikterak nekřivdí, neboť rozluce se vyslovuje z viny jejího manžela, její hmotněprávní majetkové postavení se proto nemění, nehledíc ani k tomu, že její majetkové právní nároky jsou jednou pro vždy vyrovnány, a otázka pense tu v úvahu vůbec nepřichází, ježto manžel jest živnostníkem. Za těchto okolností není proti dobrým mravům, když se manžel domáhal rozluky manželství, jež již řadu roků bylo jen formálním, byť i sám se snažil o rozvod manželství jím rozvráceného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle stálé praxe nejvyššího soudu nemůže se jen ten rozvodem vinný manžel dovolávati rozluky podle § 17 rozl. zák., který spáchal čin rozluky odůvodňující úmyslně za tím účelem, by si k rozluce dopomohl, tak totiž, by manželku přinutil k rozvodu a rozvodu pak použil k rozluce, který tedy, dopouštěje se důvodu rozvodu, na rozlukou spekuloval, anebo, když třeba spekulace takové tu nebylo, rozlukou má manželka připravena býti o důležitá majetková práva, na př. o výslužné. Ale v projednávaném případě tu nic takového není, neboť nevyšly na jevo žádné pŕtahy, že manžel, dopouštěje se nevěry, na rozlukou spekuloval a právě k vůli ní se jí dopouštěl (takovým pŕtahem není, když manžel nechal na žalobu manželčinu, jak ona to vytýká, dojíti na rozsudek pro zmeškání), nýbrž podle stavu věci dopustil se manžel nevěry leda z obyčejné lidské slabosti, a o důležitá majetková práva manželky nejde. protože manželé mají oba soukromé povolání a nejedná se tedy o pensi, a mimo to manželka má jako nevinná na manžela jako vinného podle § 1266 obč. zák. nárok na odškodnění, jinými slovy na výživné, nehledíc ovšem k tomu, zda smírem majetkovým není otázka ta vyřízena.

Čís. 9331.

Úrazové pojištění dělnické (zákon ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. na rok 1888).

Zaměstnanec nemůže vyvozovati z toho, že správa podniku neohlásila pojišťovně úraz, nároky proti správě podniku. Ani ten který zřízenec

podniku neručí za opomenutí oznámení nebo za opomenutí oznámení správě závodu.

Ručení zaměstnavatele podle § 1157 obč. zák.

K povinnosti zaměstnavatele, by zaměstnanec, trpícího neduhem, použil k jiné, lehčí práci, se vyhledává, by to zaměstnanec zaměstnavateli ohlásil aneb by to zaměstnavatel jinak věděl.

(Rozh. ze dne 30. října 1929, Rv II 243/29.)

Teodor Š. utrpěl dne 14. srpna 1925 úraz v závodě prvžalovaného při zavěšování těžkého předmětu na jeřáb. Dne 30. dubna 1927 Teodor Š. zemřel. Vdova a děti domáhaly se na zaměstnavateli a na jeho dílovedoucím náhrady škody, zaujavše v žalobě toto stanovisko: A. Bud'to Teodor Š. dne 14. srpna 1925 byl zdravý a pak jest jisto, že utrpěl náhle úraz, úraz měl býti hlášen správou závodu ve smyslu § 29 úr. z. B. Nebo Teodor Š. byl člověkem tuberkulosní dispozice, nemocný a pak nemělo ho býti v závodě žalovaném použito k tak těžkým pracím, které snadno mohou přivoditi poruchu zdraví, ohrožující život zaměstnanec. Závod ručí za škodu z toho plynoucí. Rozhodnutí 4324 sb. n. s. C. Koněčně, i kdyby tu byla tuberkulosní dispozice zemřelého v čase úrazu, vypuknutí zjevné tuberkulosity bylo zaviněno a uspišeno úrazem. Nebýt úrazu, mohl Teodor Š. dosud žíti a pracovati. V tomto případě měl úraz rovněž býti hlášen. V každém z těchto případů jde o hrubé zavinění správy závodu, ana úraz neohlásila, pokud se týče, člověka chorobného tak těžkou prací zaměstnávala. D. Žalovaný Josef H., představený dílovedoucí zesnulého na dole, neohlásil řádně úraz správě závodu, ačkoliv byl na úraz a na jeho způsob upozorněn. Zavinění jeho jest hrubé, protože jeho opomenutí má dalekosáhlé následky a minimální péčí bylo lze škodě zabrániti. Podíl na vině správy a jejího dílovedoucího nelze určití proto dle § 1308 obč. zák., jde o ručení nedílné za škodu. E. Správa závodu nepostarala se o řádný dozor při práci a o řádný výběr dělnictva k práci, při níž úraz nastal, zaměstnavši člověka chorobného při nejtěžší práci jeřábové v poloze a atmosféře nebezpečné lidskému zdraví. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly, **o d v o l a c í s o u d** z těchto **d ů v o d ů**: Nesporným přednesem stran jest zjištěno, že se v žalobě tvrzený úraz zesnulého Teodora Š-a přihodil dne 14. srpna 1925 na stavebním oddělení dolu Jana, tudíž v podniku, jenž beze sporu podléhá úrazovému pojištění. Podle úrazového zákona ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. z roku 1888 v doslovu zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 207 sb. z. a n. jsou dělníci podniků podrobených úrazovému pojištění pojištění proti úrazům ze samého zákona (§ 1) a nárok jejich na náhradu vzniká již úrazem (§§ 5 a 6). Podnikatel jest takovému dělníku práv jen v jediném případě, tehdy, způsobil-li on sám nebo zákonný zástupce neb representant úraz dělníkům **ú m y s l n ě** (§ 46 slova: »toliko tenkrát« mají právo), a omezen je tento dělníkův nárok proti podnikateli jen na to, oč mu podle občanského zákona přísluší více v poměru k úrazovému zákonu. Jinak jest podnikatel sprostěn veškeré po-

vinnosti k dělníku z úrazu. To souhlasí s účelem zákona jednak, by dělník se svým nárokem náhradním nebyl závislým na majetkových poměrech podnikatelových, jež mohou i ztroskotati, jednak by zase podnikatel nenesl risiko úrazů. Poněvadž v přednesu žalující strany ani hledíc k žalovaným kamenouhelným dolům ani k dílovedoucímu Josefu H-ovi není ani stopy po tvrzení, že úraz zesnulého Teodora Š-a byl tím neb oním z nich způsoben zúmyslně, není zapotřebí okolnosti odvolatelem v odvolání zdůrazňované vůbec vyšetřovati a, pominul-li prvý soudce se jimi obíratí. nezaložil tím kusosti řízení. Odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci vidí odvolatelka v nesprávném prý výkladu ustanovení §§ 29, 34, 45 a 46 úrazového zákona. V tomto směru zaujímá odvolací soud toto právní hledisko: Podnikatel nebo jeho zástupce jest arcíť povinen podle § 29 úraz. zákona úraz do týdne písemně úrazové pojišťovně ohlásiti, avšak tento předpis jest podepřen jen trestní sankcí § 52 druhý odstavec na opomenutí oznámení; tato sankce však postrádá povinnosti ručební, zejména též v poměru k dělníku úraz utrpěvšímu, jakož i v poměru k úrazové pojišťovně samé. Nelze tedy podnikatele stíhati jinak než trestem stanoveným v § 52 úraz. zákona, jestliže této své povinnosti nevyhoví, a nemůže se z důvodu tohoto opomenutí dělník úraz utrpěvší na něm pro úraz tento hojiti. Jest totiž o dělníka postaráno i tehdy, když podnikatel úrazové pojišťovně úraz jeho neohlásil. Ohlásí-li podnikatel podle povinnosti úraz, stačí to sice a není zapotřebí zakročení dělníka, nýbrž úrazová pojišťovna dá v případě potřeby úraz vyšetřiti (§ 30) a vyměří náhradu (§ 33), avšak bez rozdílu, zda podnikatel úraz ohlásil čili nic. Dělníka chrání před újmou ustanovení § 34 úraz. zák., stanovíc, že dělník, nevyměřila-li úrazová pojišťovna odškodné, musí sám svůj nárok příslušné úrazové pojišťovně do roka, po případě do dvou let oznámiti, jinak nárok pozbude. Uvalil tudíž břímě starati se o uplatnění nároku, zejména o jeho včasné uplatnění zákon na dělníka samého a, zanedbal-li dělník, neb osoby po něm pozůstalé, tento předpis, jakž právě v souzeném případě jest zjištěno, pozbyl tohoto nároku právě následkem promeškání, to tím více, an v žalobě, jak již nahoře zdůrazněno, není uplatňován nárok podle § 46 úraz. zákona proti žádnému ze žalovaných vůbec. Jest tudíž odvolání, hledící k žalovaným kamenouhelným dolům, v tomto směru neopodstatněno. Pokud čelí proti právnímu posouzení věci Josefa H-a, je rovněž s hledisk právě rozebraných posuzovati a jest rovněž neopodstatněné, přičemž jest poukázati i k tomu, že Josefa H-a nelze považovati ani za zákonného zástupce podnikatelova po rozumu § 45 úraz. zákona, ani za osobu, která podle § 29 úraz. zákona měla v době úrazu podnik řídití, takže pro opomenutí ohlášení úrazu zemřelého Teodora Š-a žalovanému závodu Josefem H-em vznikl by jen postižní nárok závodu proti H-ovi, ale ne nárok dělníka úraz utrpěvšího proti Josefu H-ovi. Nebylo by tudíž ani, kdyby podmínky § 29 úraz. zákona byly splněny na straně Josefa H-a, pasivního oprávnění ke sporu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Co se týče prvního důvodu žaloby, domnělé zodpovědnosti žalované strany z důvodu § 29 úr. zák. (pro neoznámení úrazu), odkazuje se na rozhodnutí čis. 5445 sb. n. s., kde doličeno, že opomenutím oznámení § 29 úr. zák. nárok pojištěnce proti úrazovně nepomíjí, nýbrž že zaniká teprv tím, že pojištěnec sám opomenul jej oznámiti ve lhůtě § 34 úr. zák., a že tedy pojištěnec — a to platí ovšem nutně i pro jeho pozůstalé (vdovu a děti) — nemůže z neohlášení úrazu správou podniku proti tomuto žádné nároky vyvozovati, a, co se týče opačných rozhodnutí býv. víd. nejv. soudu, odkazuje se na rozhodnutí čis. 6572 sb. n. s., v němž důvody jich vyvráceny. Je-li však tomu tak, jak v obou oněch rozhodnutích zdejších doličeno, nemůže býti řeči ani o tom, že zřízenec závodu, v případě, o nějž jde, spolužalovaný dílovedoucí H. ručí z opominutí oznámení nebo dokonce z opomenutí oznámení správě závodu. Dovolání snaží se založiti nárok proti H-ovi jinak. Pokud cituje § 47 úr. zák., nelze se dovítíti, jak by tento předpis, po případě předpis § 45 úr. zák. v dovolání s ním současně citovaný, mohl nějaký nárok pro pojištěnce a jeho pozůstalé zakládati, an předpokládá zavinění dotyčné osoby na úraze, což se zde netvrdí a je také něco docela jiného, než opomenutí oznámení úrazu již nastalého, o němž v žalobě jde. Pokud však dovolání zakládá zodpovědnost H-ovu na to, že prohlásil, že úraz ohlásí, avšak přece jej neohlásil, a to že ho zavazuje, ježto prý tím převzal povinnost hlášení podle občanského zákona a je tu prý tedy zvláštní důvod závazku v jeho osobním prohlášení a zanedbání povinné péče, sluší odvětit, že žalobci v první stolici tvrdili v té příčině při roku dne 19. října 1928 jen, že »žalovaný prohlásil v dubnu 1926, že zemřelý Š. utrpěl skutečně vnitřní úraz a že jej třeba hlásiti« a že »následkem toho předpokládal zemřelý, že je úraz hlášen«. Že by však v tom bylo lze shledávati u H-a převzetí osobní povinnosti k hlášení a důvod závazku, nelze s dovoláním souhlasiti, neboť prohlášení to, i když bylo pravdivé, znamenalo by zcela zřetelně jen, že nastala povinnost podniku podle § 29 úr. zák. úraz hlásiti. Avšak uznání povinnosti nemá následků pro nikoho, ani pro prohlašovatele H-a, ani pro podnik sám, ana povinnost ta je podniku pokud se týče jeho řídicí síle uložena již samým zákonem, avšak zanedbání její má, jak v rozhodnutích shora citovaných 5445 a 6572 provedeno, za následek jen policejní trestnost podle § 52 druhý odstavec úr. zák. Leč i kdyby se byl, jak teprve dovolání nově a tudíž nedovoleně (§ 482 c. ř. s.) tvrdí, H. vyjádřil, že on úraz ohlásí, tedy by to ještě daleko nebylo projevem vůle, že chce ručiti za následky neohlášení, an sám svému prohlášení vůbec žádnou sankci nepřipojil, neřku-li sankci tohoto ručení. Pojištěnec musí býti sám svých práv dbalý a oznámení svého nároku podle citovaného již § 34 včas učiniti, a nesmí tedy, když sám povinnost tohoto oznámení (zákon ukládá mu ji výrazem »musí«) zanedbá, následky chtíti svalovati na jiné. Právě-li dovolání, že prohlášení H-ovo, že úraz oznámí, zavazovalo ho nejen osobně, nýbrž i závod (podnikatele), tož, i kdyby toto mínění, že prohlášení

dílovedoucího zavazuje bez dalšího i podnikatele, bylo správným, jako že není, nemá to opět prázdňného významu, protože závod má závazek úraz oznámiti již ze zákona a zase přijde jen na následky opomenutí, jež, jak již řečeno, nezáleží v nároku pojištěncově proti opominuteli. To vše platí i o tvrzeném prohlášení úředníka Š-a, že úraz ohlásí, pokud dovolání i toto prohlášení uplatňuje v stejném smyslu, jako prohlášení H-ovo, tady však patrně jen proti závodu, ježto Š. osobně není žalován a o nějakém jeho závazku nelze tedy vůbec jednat. Není tu tedy neúplnosti řízení, když o prohlášeních těch nebyly prováděny důkazy a učiněna zjištění.

Zbývá druhý důvod žaloby proti závodu, důvod § 1157 obč. zák. Ten praví, že zaměstnavatel má výkony zaměstnanců tak upravit a ohledně místností a náčiní, jež opatřiti má neb opatřil, na své náklady o to pečovat, by život a zdraví zaměstnancovo, pokud to podle přirozené povahy výkonu možno, byly chráněny. V tomto směru uplatňuje dovolání jen tolik, že zesnulý pojištěnec byl tuberkulosně zatížen a že nebylo »vyšetřeno«, bylo-li o výběr dělnictva a o řádný dozor při práci postaráno a nebylo-li onemocnění neb úraz (roz. úraz prasknutím plicních cév podle žaloby) pojištěnce, na něž pak zemřel, tímto způsobem zaviněny. Avšak žalobci byli by museli, by se na tuto výtku vůbec, i kdyby byla rozhodná, vejíti mohlo, přesně udati, jak měl výběr a dozor býti prováděn, jaký výběr a dozor stav věci vyžadoval, a jak ve skutečnosti byl prováděn, co tedy při tom zanedbáno. Nelze přestat na všeobecných neurčitých frásích, s nimiž soud neví si co počítí, a nemá »vyšetřování«, kteréhož výrazu dovolání užívá, ačkoli soud v řízení sporném nevyšetřuje, nýbrž projednává, za účel, by žalující straně procesní materiál teprv opatřovalo. O té povšechné frási, nijak nedoložené konkrétními fakty, tedy nesubstancované, že nebylo postaráno o řádný výběr dělnictva a dozor, nemohli ani znalci ani strany, kteréž důkazy žaloba o tom nabídla, býti vyslyšáni, neboť to teprve byl by úsudek ze dvou návětí, jež, jak shora uvedeno, byli by žalobci dodati, t. j. napřed tvrditi musili. Ale možno býti liberálním a pojímati věc tak, že hořejší výtkou žalobci chtějí uplatňovati vše to, co v první stolici k druhému důvodu žaloby — t. j. k § 1157 obč. zák. uvedli, a to je ještě toto: Ovšem žalobci sami nevěděli, jak mají žalobu založiti, neboť tvrdili brzy, že pojištěnec byl muž mladý, silný a zdravý, jenž nikdy před tvrzeným úrazem (jenž prý záležel ve výronu krve z plic, zaviněném prý zvedáním břemene 70 kg v leže na traversách, při čemž tísněny byly hrudník a břicho) neměl příznaků tuberkulosy, brzy zase, že byl člověk dispoice tuberkulosní, nemocný, a že neměl tedy býti k oné práci těžké použit. Avšak, i kdyby se vědělo, z čeho tedy vycházeti sluší, když to žalobci sami nevědí, a vycházelo se z toho, že byl tuberkulosně disponován nebo na utajenou tuberkulosu už před tvrzeným úrazem, jímž ona pak už zjevně vypukla, trpěl, jak v žalobě se také hypoteticky líčí, musilo by také býti tvrzeno a dokazováno, že správa podniku to věděla, že a jak chorobně disponován nebo dokonce už nemocen jest, tak aby ho používala k práci jiné, lehčí, jeho zdravotnímu stavu odpovídající, že tedy sám

ji to hlásil neb jak jinak to věděti musila, neboť o pouhých domněnkách nemohou důkazy býti prováděny, nýbrž jen o skutečnostech. Jak ale mělo se ono hypotetické domnělé faktum, že a jak byl nebožtík již před úrazem k chorobě náchylný nebo nemocen, dokazovati znalci (lékaři a techniky), kterýž důkaz v žalobě o tom nabídnut, když byl pojištěnec už v době podání žaloby více než rok mrtev (zemřel 30. dubna 1927 a žaloba podána 8. srpna 1928). Že by však práce, o níž jde, byla v závodě zbytečná, že by se tedy byla konati nemusila anebo mohla a měla konati jinak, že by tu tedy byla chyba v úpravě práce, o níž § 1157 obč. zák. mluví, nebylo tvrzeno. Byla-li však práce nutná, někdo ji konati musel a, padla-li volba na nebožtíka, bylo jeho věcí, by ji s poukazem na svůj zdravotní stav odepřel. Zbývá výtka, že pojištěnec pracoval v místnosti dusné, uhelným prachem naplněné, která ovšem je konkrétní a zapadala by do textu § 1157 obč. zák. Avšak, nehledíc k tomu, že podle hořejšího stavu věci sami žalobci nemohou udati příčinu onemocnění nebožtíkova, zda to byl »úraz«, t. j. prasknutí cévy plicní či jeho tuberkulosní dispozice, po případě tuberkulosa již existující, avšak posud nezjevná, takže nelze ani říci, že právě špatný vzduch v místnosti onemocnění jeho zavinil neb spoluzavinil, není tato výtka opodstatněna už proto, že podle předpisu § 1157 obč. zák. zaměstnavatel ovšem má o zdravotnost místnosti pečovati, avšak nepodmíněně jen potud, pokud to podle povahy práce, o níž jde, t. j. podle povahy výroby možno, kdežto žalobci ani netvrdí, že místnost mohla býti dusnoty a uhelného prachu zbavena. Známoť přece, že některé práce jsou už dle své přirozenosti zdraví velmi nebezpečné, na př. kamenická práce v lo-mech, kde vzduch jest naplněn jemným pískem, zraňujícím plíce, nebo některé podobné práce kovodělnické nebo práce v závodech, kde se vyvinují otravné plyny a pod. Tu nelze úhoně hrozící zdraví vyvarovati a dělník musí tedy sám se rozhodnouti, chce-li se tomuto pracovnímu odvětví věnovati čili nic.

Čís. 9332.

Nelze zamítnouti návrh na povolení prozatímního opatření podle § 382 čís. 8 ex. ř. proto, že po podání návrhu, ale před jeho vyřízením byl spor o rozvod manželství od stolu a lože právoplatně ukončen odmítnutím žaloby.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1929, R I 774/29.)

Za sporu o rozvod manželství od stolu a lože navrhla žalovaná manželka v žalobní odpovědi ze dne 12. října 1928, by jí bylo týmž dnem povoleno zatímní výživné. Prvý soud návrhu usnesením ze dne 25. října 1928 vyhověl a povolil zatímní výživné měsíčně 360 Kč od 12. října 1928 po trvání sporu, usnesení to však bylo k rekursu obou stran usnesením rekursního soudu ze 14. prosince 1928 zrušeno a věc vrácena k doplnění šetření a k vydání nového usnesení, při čemž rekursní soud nepokládal vývody žalobcovy stížnosti, kterými se snažil dovoditi, že zatímní opa-